

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 martie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, declarat de către avocatul Ciuru Igor în numele inculpatului

Tregubenco Vadim XXXXX,
născut la XXXXX, originar din
XXXXX și domiciliat în
XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 09.01.2017 - 30.06.2017;

2. Instanța de apel: 17.07.2017 - 08.11.2017;

3. Instanța de recurs: 25.01.2018 - 20.03.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 30 iunie 2017, Tregubenco Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități financiare pe un termen de 2 ani și în baza art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal la 1 an și 9 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități financiare pe un termen de 2 ani.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani și 4 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități financiare pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă, încasându-se de la Tregubenco Vadim în beneficiul lui Spînu Serghei prejudiciul material în mărime de 2250 euro.

2. Prima instanță, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Tregubenco Vadim, în luna februarie 2013, aflându-se în or.Rîșcani, având scopul de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, fiind cunoscuți de mai mult timp cu Spînu Serghei, sub pretextul procurării unui automobil de model „Volkswagen Sharan”, a obținut încrederea acestuia, și prin înșelăciune a dobândit de la ultimul suma de 3000 euro, echivalentul a 48143 lei, pentru o perioadă de două săptămâni, pe care ilegal a însușit-o pentru necesități personale, cauzându-i părții vătămate o daună în proporții considerabile.

Tot el, în luna martie 2013, în baza aceleași rezoluții infracționale, aflându-se în or.Rîșcani și având scopul de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, prin

înșelăciune și abuz de încredere, fiind cunoscuți de mai mult timp cu Țolinca Andrei, sub pretextul procurării unui automobil de model „Volkswagen Sharan”, a obținut încrederea acestuia și prin înșelăciune a dobândit de la ultimul suma de 3000 euro, echivalentul a 48258 lei, pentru o perioadă de 7 zile, pe care ilegal a însușit-o pentru necesități personale, cauzându-i părții vătămate o daună în proporții considerabile.

Tot el, în luna mai 2014, aflându-se în or. Rîșcani și având scopul de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, fiind cunoscuți de mai mult timp cu Procopie Agachi, sub pretextul procurării unui automobil de model „Volkswagen Sharan”, a obținut încrederea acestuia și prin înșelăciune a dobândit de la ultimul suma de 2000 euro, echivalentul a 37375 lei, pentru o perioadă de 2-3 zile, pe care ilegal a însușit-o pentru necesități personale, cauzându-i părții vătămate o daună în proporții considerabile.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri avocatul V.Vangheli în numele inculpatului și inculpatul V.Tregubenco, care au solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei penale, rejudecarea cauzei în partea casată, potrivit procedurii stabilite pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui V.Tregubenco să i se aplice o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate, invocând că instanța i-a aplicat o pedeapsă prea aspră; - nu a ținut cont că inculpatul și-a recunoscut vina și se căiește sincer pentru fapta comisă, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, se caracterizează pozitiv la locul de trai; - până la intentarea dosarului penal, inculpatul a restituit o parte din datoria avută față de părțile vătămate, ceea ce donată existența relațiilor civile între inculpat și părțile vătămate, iar la faza examinării cauzei în prima instanță acesta a restituit în întregime datoria părților vătămate A.Țolinca și P.Agachi și parțial lui S.Spînu; - fapta imputată nu constituie infracțiune penală, dânsul nu a făcut ceva intenționat, fiind vorba de niște relații civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, apelurile declarate de către avocat în numele inculpatului și inculpat au fost respinse ca nefondate.

În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a reținut că sentința a fost contestată doar în partea stabilirii pedepsei penale. În acest sens, instanța a indicat că la stabilirea categoriei pedepsei penale, prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de toate circumstanțele cauzei, de gravitatea infracțiunilor săvârșite, care fac parte din categoria celor grave, de motivul săvârșirii infracțiunii, că a fost comisă din interes material și în scop de profit, de persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv la locul de trai, că și-a recunoscut vina și s-a căit sincer pentru fapta comisă, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, că a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a recuperat parțial prejudiciul material cauzat părților vătămate, că nu este la prima abatere, anterior în privința lui fiind încetat procesul penal, că până în prezent nu a recuperat integral prejudiciul cauzat părții vătămate S.Spînu, precum și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, și corect a stabilit categoria și termenul pedepsei penale, pedeapsa aplicată fiind echitabilă, corespunzătoare faptei săvârșite, normelor legale și care își va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului.

Complementar, instanța de apel examinând oportunitatea aplicării instituției

suspendării condiționate a pedepsei, ținând cont de principiile de aplicare a acesteia, precum și de scopul pedepsei penale, a conchis că pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea executării ei nu va fi corespunzătoare gradului prejudiciabil al faptelor comise de inculpat și circumstanțelor cauzei, corectarea inculpatului fiind posibilă numai în condițiile izolării de societate.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul I.Ciuru în numele inculpatului care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) și 13) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui V.Tregubenco să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, cu suspendarea condiționată a executării ei, pe motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - instanța eronat a constatat că față de inculpat nu sunt aplicabile prevederile art.90 Cod penal; - instanța nu a ținut cont că inculpatul și-a recunoscut vina și se căiește sincer pentru fapta comisă, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, că la locul de trai și muncă se caracterizează pozitiv, o are la întreținere pe mama sa, care este bolnavă; - instanța nu a luat în considerație faptul că până la intentarea cauzei penale inculpatul a restituit o parte din datoria avută față de părțile vătămate, iar la faza examinării cauzei în prima instanță acesta s-a achitat integral cu părțile vătămate A.Țolinca și P.Agachi și parțial cu S.Spînu, în mărime de 10000 lei; - că împreună cu părțile vătămate au fost prieteni, care, în comun, aveau ca gen de activitate vânzarea-cumpărarea automobilelor și că, după ce a împrumutat bani de la aceștia, a întâmpinat greutăți financiare care au avut drept consecință întârzierea returnării împrumuturilor; - fapta imputată nu constituie infracțiune penală or, între inculpat și părțile vătămate au existat niște relații civile; - după condamnarea inculpatului a intervenit o lege penală mai favorabilă acestuia.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursului ordinar, Colegiul penal consideră că recursul declarat de către avocatul I.Ciuru în numele inculpatului urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, reieșind din temeiurile stipulate de acest articol, și potrivit pct.6), 13) a normei vizate, aceste temeiuri de casare pot fi aplicate când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția, a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

În conformitate cu prevederile art.414 alin.(1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit materialelor cauzei se constată că, prima instanță a examinat cauza penală în privința lui V.Tregubenco potrivit prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, reținând cererea inculpatului, prin care acesta a solicitat examinarea cauzei în

procedura dată, pe motiv că recunoaște faptele imputate lui.

Reieșind din conținutul apelurilor declarate, apelanții au indicat că acțiunile inculpatului incorect au fost calificate în baza legii penale - art.190 Cod penal, pe când între inculpat și părțile vătămate au avut loc niște raporturi juridice civile, inculpatul împrumutând de la aceștia bani pentru procurarea automobilului și că ulterior, până la intentarea dosarului penal, le-a restituit lui A.Țolinca și P.Agachi o parte din datorie. La fel, în ședința instanței de apel partea apărării indicând aceleași circumstanțe, a solicitat ca instanța să țină cont că până la intentarea dosarului penal inculpatul le-a achitat lui A.Țolinca și P.Agachi o parte din datorie, fapt ce denotă existența raporturilor civile dintre relațiile inculpatului și părților vătămate.

Judecând apelurile declarate de partea apărării, instanța de apel a menținut sentința primei instanțe, reținând că aceasta a fost contestată doar în partea stabilirii pedepsei penale.

Însă, instanța de apel, în situația în care inculpatul a indicat la faptele susmenționate, urma să verifice în primul rând, dacă prima instanță, potrivit legislației în vigoare, a acceptat cererea inculpatului de a fi examinată cauza în procedura art.364¹ Cod de procedură penală, deoarece din procesul-verbal al ședinței de judecată nu rezultă că prima instanță a pronunțat careva încheiere, prin care să dispună judecarea cauzei în procedură simplificată, prevăzută de norma susmenționată. Astfel, din materialele cauzei rezultă că, punând în discuție demersul avocatului de a anexa la materialele dosarului cererea inculpatului, instanța s-a retras în camera de deliberare, iar la ieșire a pronunțat încheierea din 18.04.2017, prin care s-a dispus *„admiterea demersului înaintat de către inculpatul Tregubenco Vadim privind refuzul de examinare a cauzei în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției. Acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat la 22 decembrie 2016 între acuzatorul de stat Livia Donos și învinuitul Tregubenco Vadim nu se acceptă”*, după care instanța a anunțat începerea cercetării judecătorești (f.d.143, 154-156).

La fel, instanța de apel urma să verifice dacă prima instanță a verificat dacă declarația inculpatului întrunește condițiile cerute și a fost făcută în cunoștință de cauză, dacă acestuia i-au fost explicate consecințele opțiunii de a fi judecată cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, dacă dânsul își susține această declarație, dacă această declarație a fost consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată și dacă acesta este semnat de inculpat și avocatul său.

Colegiul atestă că examinarea cauzei în procedura simplificată este aplicabilă numai atunci când din probele legal administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune, just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal și a fost săvârșită de inculpat.

Or, simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală și declarația formală de recunoaștere a faptei, nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri, instanța de judecată fiind cea care, verificând condițiile impuse de dispozițiile acestui articol, dispune de a aplica această procedură sau de a respinge solicitarea inculpatului de a judeca cauza în procedură simplificată.

Prin urmare, la examinarea prezentei cauze, Curtea de Apel Bălți nu a ținut cont că cauza a fost examinată în procedură simplificată, iar în situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art.364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel

era obligată să verifice în principiu îndeplinirea de către prima instanță a cerințelor dispozițiilor alin.(1) - (4) a articolului dat.

În context, în cauza CtEDO Rostovtsev vs Ucraina, unde reclamantului i s-a restituit cererea de apel, pe motiv că acesta a admis circumstanțele comiterii infracțiunii în cadrul procesului său din primă instanță, Înalta Curte a statuat că „Nu s-a contestat faptul că, în principiu, reclamantul avea dreptul de a-i fi fost examinat cazul în apel și faptul că nu a putut să beneficieze de acesta, pentru că a admis circumstanțele pe care se baza condamnarea sa, acceptând așadar incidența unei proceduri simplificate. Totuși, deși acceptul reclamantului ar fi putut echivala cu o renunțare la anumite drepturi procedurale, nu s-a contestat, de asemenea, că această renunțare nu viza dreptul la apel din motive de calificare juridică a actelor sale. Cu siguranță că acestea au fost motivele care au stat la baza cererii sale de apel. Prin urmare, nu se putea susține faptul că reclamantul a renunțat la dreptul său la apel”. „...nu se putea susține că reclamantul trebuia să prevadă că, prin acceptarea situației de fapt, așa cum a fost stabilită aceasta de către instanță în cursul procesului său, el renunța la posibilitatea de a introduce un apel împotriva condamnării sale, în cazul în care considera că calificarea juridică a actelor sale era incorectă”.

Prin urmare, deși inculpatul în prima instanță și-a recunoscut vina solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, instanța, în temeiul normelor expuse supra, urma să verifice dacă din probele legal administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune, dacă just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal, dacă aceasta întrunește elementele infracțiunii imputate sau este vorba de un litigiu civil privind încasarea datoriei rezultate dintr-un contract de împrumut, reieșind din faptul că, potrivit plângerii părților vătămate din 12.05.2016 (f.d.12-13), procesele-verbale de audiere a părților vătămate și de confruntare, A.Țolinca a indicat că i-a împrumutat lui V.Tregubenco 2300 euro, iar P.Agachi a indicat că i-a împrumutat 2000 euro, dintre care în anul 2015 i-a fost restituită suma de 18000 lei, acesta fiindu-i dator cu 1000 euro. Totodată, potrivit declarațiilor date de către A.Țolinca la faza urmăririi penale, acesta a precizat că în luna martie 2013 i-a împrumutat inculpatului suma de 3000 de euro, însă în anul 2014, acesta i-a restituit suma de 700 euro, rămânându-i dator cu 2300 euro (f.d.22, 32, 29, 35, 74-77).

Contrar însă, instanțele l-au prezumat vinovat pe V.Tregubenco în săvârșirea infracțiunii imputate, din simplu motiv că acesta a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, examinând superficial cauza.

Astfel, instanțele de fond, contrar prevederilor art.385 alin.(1) Cod de procedură penală, nu au verificat dacă fapta incriminată inculpatului întrunește elementele infracțiunii imputate, or, latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie este intenția directă de a dobândi ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, însă după cum reiese din însăși declarațiile părților vătămate A.Țolinca și P.Agachi, dâșii i-au împrumutat inculpatului sumele susmenționate și acesta, în anul 2014 și respectiv, anul 2015, le-a restituit o parte din banii luați cu împrumut, adică încă până la pornirea urmăririi penale.

Rezumând cele menționate mai sus, Colegiul penal constată că în speță și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de

procedură penală, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs admite recursul, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, sau, după caz, dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel are obligația cu strictețe să respecte prevederile art.414 Cod de procedură penală, să înlăture erorile menționate mai sus, să verifice detaliat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor prezentate, minuțios să studieze și corect să aprecieze juridic materialele cauzei în tot ansamblul lor, sub toate aspectele, complet și obiectiv, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, concomitent și asupra celor invocate în recurs descrise la pct.5 al prezentei decizii și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417-418 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Ciuru Igor în numele inculpatului Tregubenco Vadim, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui Tregubenco Vadim și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 04 mai 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun